दुर्गा सप्तशती — अध्याय 5

Durga Saptashati — Chapter 5

Source: Selected 1894 ancient core — chapter 5. Also compared: Opening — physical scan 152; Ending and colophon — physical scan 184; Verified 1894 imprint — physical scan 7; Ancient Sanskrit comparison only.

प्रारम्भ — वक्ता

SPEAKER

ऋषिरुवाच।

ṛṣiruvāca|

अध्याय 5 — देवी-दूत संवाद

TEXT POSITION 1

पुरा शुम्भनिशुम्भाभ्यामसुराभ्यां शचीपतेः।
त्रैलोक्यं यज्ञभागाश्च हृता मदबलाश्रयात्॥

purā śumbhaniśumbhābhyāmasurābhyāṃ śacīpateḥ|
trailokyaṃ yajñabhāgāśca hṛtā madabalāśrayāt||

TEXT POSITION 2

तावेव सूर्यतां तद्वदधिकारं तथैन्दवम्।
कौबेरमथ याम्यं च चक्राते वरुणस्य च॥

tāveva sūryatāṃ tadvadadhikāraṃ tathaindavam|
kauberamatha yāmyaṃ ca cakrāte varuṇasya ca||

TEXT POSITION 3

तावेव पवनर्द्धिं च चक्रतुर्वह्निकर्म च।
ततो देवा विनिर्धूता भ्रष्टराज्याः पराजिताः॥

tāveva pavanarddhiṃ ca cakraturvahnikarma ca|
tato devā vinirdhūtā bhraṣṭarājyāḥ parājitāḥ||

TEXT POSITION 4

हताधिकारास्त्रिदशास्ताभ्यां सर्वे निराकृताः।
महासुराभ्यां तां देवीं संस्मरन्त्यपराजिताम्॥

hatādhikārāstridaśāstābhyāṃ sarve nirākṛtāḥ|
mahāsurābhyāṃ tāṃ devīṃ saṃsmarantyaparājitām||

TEXT POSITION 5

तयास्माकं वरो दत्तो यथापत्सु स्मृताखिलाः।
भवतां नाशयिष्यामि तत्क्षणात्परमापदः॥

tayāsmākaṃ varo datto yathāpatsu smṛtākhilāḥ|
bhavatāṃ nāśayiṣyāmi tatkṣaṇātparamāpadaḥ||

TEXT POSITION 6

इति कृत्वा मतिं देवा हिमवन्तं नगेश्वरम्।
जग्मुस्तत्र ततो देवीं विष्णुमायां प्रतुष्टुवुः॥

iti kṛtvā matiṃ devā himavantaṃ nageśvaram|
jagmustatra tato devīṃ viṣṇumāyāṃ pratuṣṭuvuḥ||

TEXT POSITION 7

देवा ऊचुः।
नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः।
नमः प्रकृत्यै भद्रायै नियताः प्रणताः स्म ताम्॥

devā ūcuḥ|
namo devyai mahādevyai śivāyai satataṃ namaḥ|
namaḥ prakṛtyai bhadrāyai niyatāḥ praṇatāḥ sma tām||

TEXT POSITION 8

रौद्रायै नमो नित्यायै गौर्यै धात्र्यै नमो नमः।
ज्योत्स्नायै चेन्दुरूपिण्यै सुखायै सततं नमः॥

raudrāyai namo nityāyai gauryai dhātryai namo namaḥ|
jyotsnāyai cendurūpiṇyai sukhāyai satataṃ namaḥ||

TEXT POSITION 9

कल्याण्यै प्रणतां वृद्ध्यै सिद्ध्यै कूर्म्यै नमो नमः।
नैर्ऋत्यै भूभृतां लक्ष्म्यै शर्वाण्यै ते नमो नमः॥

kalyāṇyai praṇatāṃ vṛddhyai siddhyai kūrmyai namo namaḥ|
nairṛtyai bhūbhṛtāṃ lakṣmyai śarvāṇyai te namo namaḥ||

Note: The selected print reads कूर्म्यै. Its precise epithet is not identified here from a later explanation.

TEXT POSITION 10

दुर्गायै दुर्गपारायै सारायै सर्वकारिण्यै।
ख्यात्यै तथैव कृष्णायै धूम्रायै सततं नमः॥

durgāyai durgapārāyai sārāyai sarvakāriṇyai|
khyātyai tathaiva kṛṣṇāyai dhūmrāyai satataṃ namaḥ||

TEXT POSITION 11

अतिसौम्यातिरौद्रायै नतास्तस्यै नमो नमः।
नमो जगत्प्रतिष्ठायै देव्यै कृत्यै नमो नमः॥

atisaumyātiraudrāyai natāstasyai namo namaḥ|
namo jagatpratiṣṭhāyai devyai kṛtyai namo namaḥ||

TEXT POSITION 12

या देवी सर्वभूतेषु विष्णुमायेति शब्दिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu viṣṇumāyeti śabditā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 13

या देवी सर्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu cetanetyabhidhīyate|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 14

या देवी सर्वभूतेषु बुद्धिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu buddhirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 15

या देवी सर्वभूतेषु निद्रारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu nidrārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 16

या देवी सर्वभूतेषु क्षुधारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu kṣudhārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 17

या देवी सर्वभूतेषु छायारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu chāyārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 18

या देवी सर्वभूतेषु शक्तिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu śaktirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 19

या देवी सर्वभूतेषु तृष्णारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu tṛṣṇārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 20

या देवी सर्वभूतेषु क्षान्तिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu kṣāntirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 21

या देवी सर्वभूतेषु जातिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu jātirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 22

या देवी सर्वभूतेषु लज्जारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu lajjārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 23

या देवी सर्वभूतेषु शान्तिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu śāntirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 24

या देवी सर्वभूतेषु श्रद्धारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu śraddhārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 25

या देवी सर्वभूतेषु कान्तिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu kāntirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 26

या देवी सर्वभूतेषु लक्ष्मीरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu lakṣmīrūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 27

या देवी सर्वभूतेषु वृत्तिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu vṛttirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 28

या देवी सर्वभूतेषु स्मृतिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu smṛtirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 29

या देवी सर्वभूतेषु दयारूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu dayārūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 30

या देवी सर्वभूतेषु तुष्टिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu tuṣṭirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 31

या देवी सर्वभूतेषु मातृरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu mātṛrūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 32

या देवी सर्वभूतेषु भ्रान्तिरूपेण संस्थिता।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥

yā devī sarvabhūteṣu bhrāntirūpeṇa saṃsthitā|
namastasyai namastasyai namastasyai namonamaḥ||

TEXT POSITION 33

इन्द्रियाणामधिष्ठात्री भूतानामखिलेषु या।
भूतेषु सततं तस्यै व्याप्त्यै देव्यै नमो नमः॥

indriyāṇāmadhiṣṭhātrī bhūtānāmakhileṣu yā|
bhūteṣu satataṃ tasyai vyāptyai devyai namo namaḥ||

TEXT POSITION 34

चितिरूपेण या कृत्स्नमेतद्व्याप्य स्थिता जगत्।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः॥

citirūpeṇa yā kṛtsnametadvyāpya sthitā jagat|
namastasyai namastasyai namastasyai namo namaḥ||

TEXT POSITION 35

स्तुता सुरैः पूर्वमभीष्टसंश्रयात्तथा सुरेन्द्रेण दिनेषु सेविता।
करोतु सा नः शुभहेतुरीश्वरी शुभानि भद्राण्यभिहन्तु चापदः॥

stutā suraiḥ pūrvamabhīṣṭasaṃśrayāttathā surendreṇa dineṣu sevitā|
karotu sā naḥ śubhaheturīśvarī śubhāni bhadrāṇyabhihantu cāpadaḥ||

TEXT POSITION 36

या सांप्रतं चोद्धतदैत्यतापितैरस्माभिरीशा च सुरैर्नमस्यते।
या च स्मृता तत्क्षणमेव हन्ति नः सर्वापदो भक्तिविनम्रमूर्तिभिः॥

yā sāṃprataṃ coddhatadaityatāpitairasmābhirīśā ca surairnamasyate|
yā ca smṛtā tatkṣaṇameva hanti naḥ sarvāpado bhaktivinamramūrtibhiḥ||

TEXT POSITION 37

ऋषिरुवाच।
एवं स्तवादियुक्तानां देवानां तत्र पार्वती।
स्नातुमभ्याययौ तोये जाह्नव्या नृपनन्दन॥

ṛṣiruvāca|
evaṃ stavādiyuktānāṃ devānāṃ tatra pārvatī|
snātumabhyāyayau toye jāhnavyā nṛpanandana||

TEXT POSITION 38

साब्रवीत्तान्सुरान्सुभ्रूर्भवद्भिः स्तूयतेऽत्र का।
शारीरकोशतश्चास्याः समुद्भूताब्रवीच्छिवा॥

sābravīttānsurānsubhrūrbhavadbhiḥ stūyate'tra kā|
śārīrakośataścāsyāḥ samudbhūtābravīcchivā||

TEXT POSITION 39

स्तोत्रं ममैतत्क्रियते शुम्भदैत्यनिराकृतैः।
देवैः समेतैः समरे निशुम्भेन पराजितैः॥

stotraṃ mamaitatkriyate śumbhadaityanirākṛtaiḥ|
devaiḥ sametaiḥ samare niśumbhena parājitaiḥ||

TEXT POSITION 40

शरीरकोशाद्यत्तस्याः पार्वत्या निःसृताम्बिका।
कौशिकीति समस्तेषु ततो लोकेषु गीयते॥

śarīrakośādyattasyāḥ pārvatyā niḥsṛtāmbikā|
kauśikīti samasteṣu tato lokeṣu gīyate||

TEXT POSITION 41

तस्यां विनिर्गतायां तु कृष्णाभूत्सापि पार्वती।
कालिकेति समाख्याता हिमाचलकृताश्रया॥

tasyāṃ vinirgatāyāṃ tu kṛṣṇābhūtsāpi pārvatī|
kāliketi samākhyātā himācalakṛtāśrayā||

TEXT POSITION 42

ततोऽम्बिकां परं रूपं बिभ्राणां सुमनोहरम्।
ददर्श चण्डो मुण्डश्च भृत्यौ शुम्भनिशुम्भयोः॥

tato'mbikāṃ paraṃ rūpaṃ bibhrāṇāṃ sumanoharam|
dadarśa caṇḍo muṇḍaśca bhṛtyau śumbhaniśumbhayoḥ||

TEXT POSITION 43

ताभ्यां शुम्भाय चाख्याता सातीव सुमनोहरा।
काप्यास्ते स्त्री महाराज भासयन्ती हिमाचलम्॥

tābhyāṃ śumbhāya cākhyātā sātīva sumanoharā|
kāpyāste strī mahārāja bhāsayantī himācalam||

TEXT POSITION 44

नैव तादृक् कचिद्रूपं दृष्टं केनचिदुत्तमम्।
ज्ञायतां काप्यसौ देवी गृह्यतां चासुरेश्वर॥

naiva tādṛk kacidrūpaṃ dṛṣṭaṃ kenaciduttamam|
jñāyatāṃ kāpyasau devī gṛhyatāṃ cāsureśvara||

Note: The selected print has तादृक् कचिद्रूपं; the comparison has a more familiar spelling. The primary is not silently regularized.

TEXT POSITION 45

स्त्रीरत्नमतिचार्वङ्गी द्योतयन्ती दिशस्त्विषा।
सा तु तिष्ठति दैत्येन्द्र तां भवान्द्रष्टुमर्हति॥

strīratnamaticārvaṅgī dyotayantī diśastviṣā|
sā tu tiṣṭhati daityendra tāṃ bhavāndraṣṭumarhati||

TEXT POSITION 46

यानि रत्नानि मणयो गजाश्वादीनि वै प्रभो।
त्रैलोक्ये तु समस्तानि सांप्रतं भान्ति ते गृहे॥

yāni ratnāni maṇayo gajāśvādīni vai prabho|
trailokye tu samastāni sāṃprataṃ bhānti te gṛhe||

TEXT POSITION 47

ऐरावतः समानीतो गजरत्नं पुरन्दरात्।
पारिजाततरुश्चायं तथैवोच्चैःश्रवा हयः॥

airāvataḥ samānīto gajaratnaṃ purandarāt|
pārijātataruścāyaṃ tathaivoccaiḥśravā hayaḥ||

TEXT POSITION 48

विमानं हंससंयुक्तमेतत्तिष्ठति तेऽङ्गणे।
रत्नभूतमिहानीतं यदासीद्वेधसोऽद्भुतम्॥

vimānaṃ haṃsasaṃyuktametattiṣṭhati te'ṅgaṇe|
ratnabhūtamihānītaṃ yadāsīdvedhaso'dbhutam||

TEXT POSITION 49

निधिरेष महापद्मः समानीतो धनेश्वरात्।
किंजल्किनीं ददौ चाब्धिर्मालामम्लानपङ्कजाम्॥

nidhireṣa mahāpadmaḥ samānīto dhaneśvarāt|
kiṃjalkinīṃ dadau cābdhirmālāmamlānapaṅkajām||

TEXT POSITION 50

छत्रं ते वारुणं गेहे काञ्चनस्रावि तिष्ठति।
तथायं स्यन्दनवरो यः पुरासीत्प्रजापतेः॥

chatraṃ te vāruṇaṃ gehe kāñcanasrāvi tiṣṭhati|
tathāyaṃ syandanavaro yaḥ purāsītprajāpateḥ||

TEXT POSITION 51

मृत्योरुत्क्रान्तिदा नाम शक्तिरीश त्वया हृता।
पाशः सलिलराजस्य भ्रातुस्तव परिग्रहे॥

mṛtyorutkrāntidā nāma śaktirīśa tvayā hṛtā|
pāśaḥ salilarājasya bhrātustava parigrahe||

Note: The selected main text addresses ईश and names उत्क्रान्तिदा as a weapon; the comparison has a different adjective. The meaning follows the selected text.

TEXT POSITION 52

निशुम्भस्याधिजाताश्च समस्ता रत्नजातयः।
वह्निश्चापि ददौ तुभ्यमग्निशौचे च वाससी॥

niśumbhasyādhijātāśca samastā ratnajātayaḥ|
vahniścāpi dadau tubhyamagniśauce ca vāsasī||

Note: The enlarged selected print reads अधिजाताश्च and वह्निश्चापि. The comparison differs; the printed main line controls.

TEXT POSITION 53

एवं दैत्येन्द्र रत्नानि समस्तान्याहृतानि ते।
स्त्रीरत्नमेषा कल्याणी त्वया कस्मान्न गृह्यते॥

evaṃ daityendra ratnāni samastānyāhṛtāni te|
strīratnameṣā kalyāṇī tvayā kasmānna gṛhyate||

TEXT POSITION 54

ऋषिरुवाच।
निशम्येति वचः शुम्भः स तदा चण्डमुण्डयोः।
प्रेषयामास सुग्रीवं दूतं देव्या महासुरम्॥

ṛṣiruvāca|
niśamyeti vacaḥ śumbhaḥ sa tadā caṇḍamuṇḍayoḥ|
preṣayāmāsa sugrīvaṃ dūtaṃ devyā mahāsuram||

TEXT POSITION 55

इति चेति च वक्तव्या सा गत्वा वचनान्मम।
यथा चाभ्येति संप्रीत्या तथा कार्यं त्वया लघु॥

iti ceti ca vaktavyā sā gatvā vacanānmama|
yathā cābhyeti saṃprītyā tathā kāryaṃ tvayā laghu||

TEXT POSITION 56

स तत्र गत्वा यत्रास्ते शैलोद्देशेऽतिशोभने।
सा देवी तां ततः प्राह श्लक्ष्णं मधुरया गिरा॥

sa tatra gatvā yatrāste śailoddeśe'tiśobhane|
sā devī tāṃ tataḥ prāha ślakṣṇaṃ madhurayā girā||

TEXT POSITION 57

दूत उवाच।
देवि दैत्येश्वरः शुम्भस्त्रैलोक्ये परमेश्वरः।
दूतोऽहं प्रेषितस्तेन त्वत्सकाशमिहागतः॥

dūta uvāca|
devi daityeśvaraḥ śumbhastrailokye parameśvaraḥ|
dūto'haṃ preṣitastena tvatsakāśamihāgataḥ||

TEXT POSITION 58

अव्याहताज्ञः सर्वासु यः सदा देवयोनिषु।
निर्जिताखिलदैत्यारिः स यदाह शृणुष्व तत्॥

avyāhatājñaḥ sarvāsu yaḥ sadā devayoniṣu|
nirjitākhiladaityāriḥ sa yadāha śṛṇuṣva tat||

TEXT POSITION 59

मम त्रैलोक्यमखिलं मम देवा वशानुगाः।
यज्ञभागानहं सर्वानुपाश्नामि पृथक्पृथक्॥

mama trailokyamakhilaṃ mama devā vaśānugāḥ|
yajñabhāgānahaṃ sarvānupāśnāmi pṛthakpṛthak||

TEXT POSITION 60

त्रैलोक्यवररत्नानि मम वश्यान्यशेषतः।
तथैव गजरत्नं च हृतं देवेन्द्रवाहनम्॥

trailokyavararatnāni mama vaśyānyaśeṣataḥ|
tathaiva gajaratnaṃ ca hṛtaṃ devendravāhanam||

TEXT POSITION 61

क्षीरोदमथनोद्भूतमश्वरत्नं ममामरैः।
उच्चैःश्रवसंज्ञं तत्प्रणिपत्य समर्पितम्॥

kṣīrodamathanodbhūtamaśvaratnaṃ mamāmaraiḥ|
uccaiḥśravasaṃjñaṃ tatpraṇipatya samarpitam||

TEXT POSITION 62

यानि चान्यानि देवेषु गन्धर्वेषूरगेषु च।
रत्नभूतानि भूतानि तानि मय्येव शोभने॥

yāni cānyāni deveṣu gandharveṣūrageṣu ca|
ratnabhūtāni bhūtāni tāni mayyeva śobhane||

TEXT POSITION 63

स्त्रीरत्नभूतां त्वां देवि लोके मन्यामहे वयम्।
सा त्वमस्मानुपागच्छ यतो रत्नभुजो वयम्॥

strīratnabhūtāṃ tvāṃ devi loke manyāmahe vayam|
sā tvamasmānupāgaccha yato ratnabhujo vayam||

TEXT POSITION 64

मां वा ममानुजं वापि निशुम्भमुरुविक्रमम्।
भज त्वं चञ्चलापाङ्गि रत्नभूतासि वै यतः॥

māṃ vā mamānujaṃ vāpi niśumbhamuruvikramam|
bhaja tvaṃ cañcalāpāṅgi ratnabhūtāsi vai yataḥ||

TEXT POSITION 65

परमैश्वर्यमतुलं प्राप्स्यसे मत्परिग्रहात्।
एतद्बुद्ध्या समालोच्य मत्परिग्रहतां व्रज॥

paramaiśvaryamatulaṃ prāpsyase matparigrahāt|
etadbuddhyā samālocya matparigrahatāṃ vraja||

TEXT POSITION 66

ऋषिरुवाच।
इत्युक्ता सा तदा देवी गम्भीरान्तःस्मिता जगौ।
दुर्गा भगवती भद्रा ययेदं धार्यते जगत्॥

ṛṣiruvāca|
ityuktā sā tadā devī gambhīrāntaḥsmitā jagau|
durgā bhagavatī bhadrā yayedaṃ dhāryate jagat||

TEXT POSITION 67

देव्युवाच।
सत्यमुक्तं त्वया नात्र मिथ्या किंचित्त्वयोदितम्।
त्रैलोक्याधिपतिः शुम्भो निशुम्भश्चापि तादृशः॥

devyuvāca|
satyamuktaṃ tvayā nātra mithyā kiṃcittvayoditam|
trailokyādhipatiḥ śumbho niśumbhaścāpi tādṛśaḥ||

TEXT POSITION 68

किं त्वत्र यत्प्रतिज्ञातं मिथ्या तत्क्रियते कथम्।
श्रूयतामल्पबुद्धित्वात्प्रतिज्ञा या कृता पुरा॥

kiṃ tvatra yatpratijñātaṃ mithyā tatkriyate katham|
śrūyatāmalpabuddhitvātpratijñā yā kṛtā purā||

TEXT POSITION 69

यो मां जयति संग्रामे यो मे दर्पं व्यपोहति।
यो मे प्रतिबलो लोके स मे भर्ता भविष्यति॥

yo māṃ jayati saṃgrāme yo me darpaṃ vyapohati|
yo me pratibalo loke sa me bhartā bhaviṣyati||

TEXT POSITION 70

तदागच्छतु शुम्भोऽत्र निशुम्भो वा महासुरः।
मां जित्वा किं चिरेणात्र पाणिं गृह्णातु मे लघु॥

tadāgacchatu śumbho'tra niśumbho vā mahāsuraḥ|
māṃ jitvā kiṃ cireṇātra pāṇiṃ gṛhṇātu me laghu||

TEXT POSITION 71

दूत उवाच।
अवलिप्तासि मैवं त्वं देवि ब्रूहि ममाग्रतः।
त्रैलोक्ये कः पुमांस्तिष्ठेदग्रे शुम्भनिशुम्भयोः॥

dūta uvāca|
avaliptāsi maivaṃ tvaṃ devi brūhi mamāgrataḥ|
trailokye kaḥ pumāṃstiṣṭhedagre śumbhaniśumbhayoḥ||

TEXT POSITION 72

अन्येषामपि दैत्यानां सर्वे देवा न वै युधि।
तिष्ठन्ति संमुखे देवि किं पुनः स्त्री त्वमेकिका॥

anyeṣāmapi daityānāṃ sarve devā na vai yudhi|
tiṣṭhanti saṃmukhe devi kiṃ punaḥ strī tvamekikā||

TEXT POSITION 73

इन्द्राद्याः सकला देवास्तस्थुर्येषां न संयुगे।
शुम्भादीनां कथं तेषां स्त्री प्रयास्यसि संमुखम्॥

indrādyāḥ sakalā devāstasthuryeṣāṃ na saṃyuge|
śumbhādīnāṃ kathaṃ teṣāṃ strī prayāsyasi saṃmukham||

TEXT POSITION 74

सा त्वं गच्छ मयैवोक्ता पार्श्वं शुम्भनिशुम्भयोः।
केशाकर्षणनिर्धूतगौरवा मागमिष्यसि॥

sā tvaṃ gaccha mayaivoktā pārśvaṃ śumbhaniśumbhayoḥ|
keśākarṣaṇanirdhūtagauravā māgamiṣyasi||

Note: The messenger threatens force and humiliation. His words are narrative coercion, not consent or advice.

TEXT POSITION 75

देव्युवाच।
एवमेतद्बली शुम्भो निशुम्भश्चातिवीर्यवान्।
किं करोमि प्रतिज्ञा मे यदनालोचिता पुरा॥

devyuvāca|
evametadbalī śumbho niśumbhaścātivīryavān|
kiṃ karomi pratijñā me yadanālocitā purā||

TEXT POSITION 76

स त्वं गच्छ मयैवोक्तं यदेतत्सर्वमादृतः।
तदाचक्ष्वासुरेन्द्राय स च युक्तं करोतु यत्॥

sa tvaṃ gaccha mayaivoktaṃ yadetatsarvamādṛtaḥ|
tadācakṣvāsurendrāya sa ca yuktaṃ karotu yat||

समापन — पुष्पिका

COLOPHON

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे देवीदूतसंवादे पञ्चमोऽध्यायः॥५॥

iti śrīmārkaṇḍeyapurāṇe devīdūtasaṃvāde pañcamo'dhyāyaḥ||5||